

som derimod indeholder en § 1 og en § 2, der gaae ud deels paa at ophæve Bortforpagtning af Gaarde i Henshold til Forordningen af 15de Juni 1792 § 11 paa een eller flere Personers Livstid, deels paa nærmere at ordne et Punkt, vedrørende Bortforpagtninger af Fæstegaarde paa 50 eller flere Aar. Nu kan det vel nok siges: Disse Bestemmelser skade dog ikke noget. Nei maaffee, men de give dog Anledning til at see, hvor usikkert man bevæger sig paa hele dette Omraade. Naar den ærede sidste Taler kom til at sige, at Ingen endnu havde tænkt paa at ville bestemme, hvor Meget der skulde erlægges i Forpagtningsafgift — det ærede Medlem meente vel ogsaa, at det Samme gjaldt om Indfæstning —, saa maa jeg dog gjøre opmærksom paa, at den oprindelige Forslagsstiller i Folkethinget ved 2den Behandling der under Nr. 8 i den i Sagen afgivne Betænkning havde foreslået en ny Paragraph, som gik ud paa noget Saadant. Derefter skulde der nemlig tilføies en Paragraph, saalydende: „Paa Lehn-, Stamhuus- eller Fideicommiss-Godsfer maae herefter Bondesteder kun gives i Selvte, Arvefæste, Fæste eller Forpagtning til den afbøde Fæsters eller Forpagters Børn, Stifbørn, Svigerbørn eller Pleiebørn. Findes ingen Saadan villig til at overtage Stedet paa Vilkaar, som efter uvillige, af Retten udmeldte Mænds Skjon anerkjendes for billige efter Egnens Skik — her er altsaa atter en ny Idee —, da maa Lehn-, Stamhuus- eller Fideicommiss-Bestidderen med 6 Ugers Varjel udbyde Stedet til Andre, som ere fødte paa Godsset. Indstiller Ingen Saadan sig, maa Stedet overdrages til en Fremmed. Indfæstningen maa herefter ikke sættes højere end Værdien af eet Aars Skatter og Afgifter til Stat, Commune og Jorddrot.“ Vi kunne heraf see, at det ikke mangler paa nye Ideer, og at Tanken i saa Henseende ikke alene bevæger sig i een Retning, men i mange Retninger, saa at der mulig endog virkelig kan blive reist Spørgsmaal om at forbyde Godseierne at tage højere end en bestemt Indfæstning eller Forpagtningsafgift. Men nu siger jeg, at dersom der er Noget, der er skikket til at forville, da er det saadanne Ideer, der

komme frem ved en eller anden Leilighed, men om hvilke de fleste dog vide, at de ikke ville kunne komme til Udførelse. At Saadant forvilder, er en afgjort Sag. Naar jeg ikke vil forsømme Leiligheden til at fremhæve, at der ikke kan være Spørgsmaal om Eligt, da er det derfor netop i Bondestandens Interesse, jeg taler. Det gjør mig ondt, at Bondestanden Tid efter anden skal lade sig bedaaere af slige Fortællinger og af slige Tanker eller Ideer, som komme frem ved en eller anden Leilighed, og at den derved netop drages bort fra det, som den egentlig skulde fæste sine Tanker paa, nemlig paa at blive Selveiere. Fra Tanken herpaa blive Bønderne dragne bort ved at faae Opmærksomheden henledet paa andre Ideer, som i og for sig ikke have nogen som helst Betydning. Som den ærede sidste Taler bemærkede, kunne vi Bønder, der nu ere komne saa vidt, at vi have faaet Sæde i Landets lovgivende Representation, derhos ikke længer forlange noget Fornynderskab for os. Det er noget af det Urimeligste, som Bondestanden vilde kunne tænke paa, ligesom der da heller ikke er noget som helst Raad for dem, der ville lade sig narre; de ville alligevel blive narrede. De, der ville begaae dumme Handlinger, begaae, hvordan man saa end bærer sig ad, dumme Handlinger, og det gjør den Ene saavel som den Anden, hvadenten han saa er Fæster eller Ikke-Fæster.

Jeg paastaar altsaa, at et Lovforslag som det foreliggende i visse Maader ligefrem kan gjøre Skade. Om det i nærværende Tilfælde vil gjøre Skade eller ikke, skal jeg ikke sælde nogen afgjørende Dom om. Jeg troer dog at turde antage, at det, hvis det udkommer, vil være uskadeligt, skjøndt jeg rigtignok heller ikke troer, at det vil gjøre nogen Gavn. Skal jeg imidlertid alligevel give noget Raad, saa vil jeg raade til, at vi vedtage det, og jeg skal sige Grunden til, at jeg gjør det. Jeg antager nemlig, at der, hvis det forkastes, vil blive opløst et forfærdeligt Skrig over Landstinget, medens jeg, hvis det vedtages, som sagt, for mit Bedkommende troer, at det vil vise sig, at den hele deri trufne Foranstaltning ikke er 4 Skilling værd. Dette kunde jo rigtignok synes at være et noget underligt